

[Helveg Petersen.]

kender ikke det arbejde, Den internationale Domstol gør, men jeg synes på den anden side, at udenrigsministerens bemærkninger kunne give det indtryk, at den havde været særlig aktiv. Et par tydeliggørende bemærkninger om domstolens indsats ville derfor være ønskelige.

Udenrigsministeren knyttede også et par bemærkninger til FN og omtalte den aktive indsats, Danmark har øvet i forbindelse med FNs fredsbevarende aktioner. Udenrigsministeren kom ikke ind på problemet om den krise, der er opstået omkring medlemsbidragene. Jeg beder udenrigsministeren om at udtale sig om, hvilke tanker han har gjort sig om hele dette problem. Påtænkes der et nordisk initiativ?

Hovedparten af ministerens redegørelse knyttede sig til Genèveforhandlingerne, og her fik vi en saglig og udførlig gennemgang af, hvad der er foregået i de senere år under nedrustningsdrøftelserne. Noget særlig lyst billede fik vi jo ikke.

I redegørelsen indgik en vurdering af atombalancen. Der er — sagde ministeren — skabt en atombalance, som i modsætning til tidligere har gjort et militært opgør, i hvert fald et totalt militært opgør, uegnet som middel for udenrigspolitikken. Det er — siger ministeren — på denne baggrund vor hovedopgave at bevare og befæste den relative stabilitet, der præger magtbalancen.

Vi har her magtbalanceteorien i dens klassiske form: atomvåbnene gør det til vanvid at starte en krig — atombalancen skal derfor opretholdes. Som våbnene efterhånden er blevet mere og mere usårbare, står vi over for 2 gigantiske militærmaskiner, der i kraft af deres muligheder for at slå igen, hvis de bliver angrebet, på en vis måde holder hinanden i balance, men som på den anden side i kraft af deres eksistens indebærer en umådelig fare for menneskeheden. Det spørgsmål, vi står over for, er, om vi kan affinde os med at leve under denne trussel fremover, om vi skal søge at indrette os på at leve stabilt under denne ustabile magtbalance. Selv på kort sigt er disse vilkår egentlig utålelige og på længere sigt absurde.

Det er af helt afgørende betydning, at der tages skridt til at standse væksten i

antallet af atomstater ud over dem, der findes i dag. Hvordan skal man hindre, at den opfattelse breder sig, at kun ved besiddelse af atomvåben kan man bevare sin status som en magt, der har indflydelse på verdenspolitikken? Hvordan kan man hindre, at denne opfattelse breder sig til de mellemstore stater? Når udviklingen først for alvor er kommet i gang, vil det være næsten umuligt at dæmme op for det helt store skred. Så vil det ende med, at bomben bliver et almindelig anerkendt suverænitetsymbol. Hvordan vil udviklingslandene stille sig til dette problem? Kina er kommet med, og det varer vel ikke længe, inden Indien melder sig i atomstaternes række. Hvordan med de andre udviklingslande? Hvordan skal man få dem til at afstå fra at interessere sig for at tilvejebringe kernevåben? Jo flere stater med selvstændig kontrol over kernevåben, des større chance for kernevåbenkrig.

Spørgsmålet er da, hvordan Danmark i dette spørgsmål kan gøre sin indflydelse gældende. De ærede ordførere for venstre og de konservative mente ikke, vi havde mange muligheder, og det fremgik jo også af udenrigsministerens indlæg, at han ikke mente, vi havde større chancer. Ministeren nævnte Kekkonenplanen og pegede som regeringens opfattelse på, at Norden som permanent atomfrit område kun kan tænkes som led i en almindelig europæisk sikkerhedsordning.

Ja men hvordan får man taget skridt til dette, denne almindelige europæiske sikkerhedsordning? Var det ikke en idé at undersøge muligheden for en aftale om Norden som atomvåbenfri zone sideløbende med, at et tilsvarende område, f. eks. på Balkan, kom ind under lignende bestemmelser? Ved at begynde i et begrænset område kunne der gøres erfaringer om de problemer, der knytter sig til kontrolspørgsmålet, således at de indhøstede erfaringer kunne anvendes, når mere almene aftaler skal træffes. Det, det drejer sig om, er at få taget de mindre skridt. Det nytter ikke at sidde og vente på, at de store ændringer skal indfinde sig. Det er de skridtvise fremskridt, det er realistisk at regne med.

Ser man på den tekniske side af problemet, konstaterer man, at der ikke er tvivl om, at en stab af dygtige atomviden-